

ZALECENIA

ZALECENIE RADY (UE) 2022/2415

z dnia 2 grudnia 2022 r.

w sprawie zasad przewodnich w odniesieniu do waloryzacji wiedzy

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 182 ust. 5 oraz art. 292 zdanie pierwsze i drugie,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) 10 kwietnia 2008 r. Komisja przyjęła zalecenie 2008/416/WE w sprawie zarządzania własnością intelektualną w ramach działań związanych z transferem wiedzy oraz Kodeks postępowania dla uczelni wyższych i innych publicznych instytucji badawczych ⁽¹⁾. Rada z zadowoleniem przyjęła i poparła zalecenie oraz kodeks postępowania w swojej rezolucji z 30 maja 2008 r. ⁽²⁾ Zalecenie to i kodeks postępowania łącznie stały się bodźcem do działania dla wielu ośrodków wiedzy finansowanych ze środków publicznych. Niektóre państwa członkowskie poczyniły strategiczne inwestycje w infrastrukturę i usługi związane z transferem wiedzy, takie jak biura transferu technologii i na rzecz innych pośredników, a niektóre wdrożyły polityki dotyczące konkretnie własności intelektualnej. Dalsze działania promujące transfer wiedzy na szczeblu Unii zostały opracowane w ramach Unii innowacji (2010).
- (2) W konkluzjach Rady z dnia 29 maja 2018 r. w sprawie przyspieszenia przepływu wiedzy w UE uznano, że Unia musi w pełni wykorzystać wytworzoną przez siebie odpowiednią wiedzę naukową i technologiczną oraz zapewnić skuteczniejszy transfer wyników projektów w zakresie badań naukowych i innowacji do społeczeństwa i przemysłu, aby zmaksymalizować wpływ inwestycji w badania naukowe i innowacje. Rada zachęciła również państwa członkowskie, by zwiększyły wysiłki na rzecz badania najlepszych praktyk w zakresie transferu wiedzy i na rzecz dzielenia się nimi oraz wezwała Komisję do opracowania i wdrożenia strategii rozpowszechniania i korzystania z wyników projektów w zakresie badań naukowych i innowacji, aby dodatkowo zwiększyć dostępność i zastosowanie tych wyników oraz przyspieszyć ich potencjalne wykorzystanie.
- (3) W komunikacie Komisji z dnia 10 marca 2020 r. pt. „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” i jego aktualizacji z 2021 r. podkreślono znaczenie zarządzania własnością intelektualną, w szczególności podniesienie świadomości społeczności badawczej w zakresie własności intelektualnej, oraz ogłoszono strategię dotyczącą normalizacji w celu wsparcia bardziej asertywnego stanowiska w sprawie interesów UE. Kluczowe priorytety planu działania Unii w zakresie własności intelektualnej z dnia 25 listopada 2020 r. ⁽³⁾ wspierającego odbudowę i odporność Unii obejmują promowanie skutecznego wykorzystywania i wdrażania własności intelektualnej, jak również zapewnienie łatwiejszego dostępu do aktywów chronionych prawem własności intelektualnej i ich wymiany w czasach kryzysu.

⁽¹⁾ Zalecenie Komisji 2008/416/WE z dnia 10 kwietnia 2008 r. w sprawie zarządzania własnością intelektualną w ramach działań związanych z transferem wiedzy oraz Kodeks postępowania dla uczelni wyższych i innych publicznych instytucji badawczych (Dz.U. L 146 z 5.6.2008, s. 19).

⁽²⁾ Rezolucja Rady w sprawie zarządzania własnością intelektualną w ramach działań związanych z transferem wiedzy oraz Kodeksu postępowania dla uczelni wyższych i innych publicznych instytucji badawczych.

⁽³⁾ Pełne wykorzystanie potencjału innowacyjnego UE. Plan działania w zakresie własności intelektualnej wspierający odbudowę i odporność UE.

- (4) W strategii Unii w zakresie normalizacji podkreśla się znaczenie podnoszenia strategicznej świadomości w zakresie normalizacji wśród naukowców i innowatorów oraz wczesnego angażowania społeczności badawczo-innowacyjnej w normalizację, jako sposobu rozwijania odpowiedniej wiedzy fachowej i umiejętności. W strategii tej stwierdza się również, że Komisja opracuje kodeks postępowania dla naukowców zajmujących się normalizacją, aby wzmocnić powiązanie między normalizacją a badaniami naukowymi i innowacjami.
- (5) W konkluzjach Rady z dnia 1 grudnia 2020 r. w sprawie nowej europejskiej przestrzeni badawczej uznano, że potrzebne są dodatkowe wysiłki w celu przełożenia zasobów intelektualnych i naukowych Unii na nowe produkty i usługi odpowiadające potrzebom społecznym. Rada z zadowoleniem przyjęła inicjatywę Komisji dotyczącą przeglądu zalecenia 2008/416/WE zgodnie z nową strategią przemysłową dla Europy.
- (6) W konkluzjach Rady z dnia 28 maja 2021 r. pt. „Pogłębienie europejskiej przestrzeni badawczej: zapewnić naukowcom atrakcyjne i stabilne ścieżki kariery i warunki pracy oraz urzeczywistnić cyrkulację talentów” podkreślono znaczenie wspierania reform krajowych systemów badawczych dla zapewnienia atrakcyjności karier naukowych i skutecznego zajęcia się rozbieżnościami w poziomach wynagrodzenia, przy równoczesnym ulepszeniu systemów wynagradzania i oceny.
- (7) W zaleceniu Rady (UE) 2021/2122 (*) w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie waloryzację wiedzy określono jako jeden z priorytetowych obszarów wspólnych działań na rzecz europejskiej przestrzeni badawczej (EPB). W pakcie tym uznano również tworzenie wartości oraz oddziaływanie społeczne i gospodarcze za część wspólnego zestawu wartości i zasad dotyczących badań naukowych i innowacji w Unii, które państwa członkowskie powinny uwzględnić przy opracowywaniu swoich systemów badań naukowych i innowacji.
- (8) Program polityki w zakresie EPB na lata 2022–2024 załączony do konkluzji Rady z dnia 26 listopada 2021 r. „Przyszłe zarządzanie Europejską Przestrzenią Badawczą (EPB)” obejmuje działanie polegające na „udoskonaleniu wskazówek UE dotyczących lepszej waloryzacji wiedzy”. Pierwszym wynikiem tego działania będzie „opracowanie i zatwierdzenie wskazówek dotyczących waloryzacji wiedzy”. Działanie to obejmuje również opracowanie kodeksu praktyk w zakresie inteligentnego korzystania z własności intelektualnej oraz kodeksu postępowania dla naukowców zajmujących się normalizacją, aby zapewnić bardziej szczegółowe wytyczne dotyczące sposobu wdrażania niektórych aspektów waloryzacji wiedzy.
- (9) Otwarta nauka, czyli podejście do procesu naukowego oparte na otwartej pracy kooperacyjnej, narzędziach i rozpowszechnianiu wiedzy w rozumieniu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 (**), jest standardową metodą pracy w ramach unijnych programów ramowych w zakresie badań naukowych i innowacji oraz kolejnym priorytetowym obszarem wspólnych działań w zaleceniu (UE) 2021/2122. W zaleceniu Komisji (UE) 2018/790 (***) zachęca się państwa członkowskie do ustanowienia i wdrożenia krajowych strategii rozpowszechniania i otwartego dostępu do publikacji naukowych oraz zarządzania danymi badawczymi, w szczególności za pośrednictwem europejskiej chmury dla otwartej nauki. W sprawozdaniu końcowym platformy polityki na rzecz otwartej nauki (****) wśród elementów, które powinien zawierać wspólny system badawczy na rzecz innowacji, wymieniono zwiększenie świadomości w zakresie wartości własności intelektualnej i zarządzanie aktywami własności intelektualnej. W konkluzjach Rady z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie oceny badań naukowych i wdrażania otwartej nauki sugeruje się, że ewolucja systemów oceny badań naukowych w Europie powinna uwzględniać m.in. waloryzację wiedzy.
- (10) W komunikacie Komisji z dnia 19 lutego 2020 r. zatytułowanym „Europejska strategia w zakresie danych” wzywa się sektor publiczny i przedsiębiorstwa do wykorzystania szansy, jaką stwarzają dane, dla dobra społeczeństwa i gospodarki, oraz uznaje się, że należy wykorzystać ten potencjał w celu zaspokojenia potrzeb jednostek, a tym samym stworzenia wartości dla gospodarki i społeczeństwa. Innowacje oparte na danych mogą przynieść ogromne korzyści obywatelom, na przykład dzięki udoskonalonej medycynie personalizowanej, nowej mobilności oraz dzięki wkładowi w Europejski Zielony Ład.

(*) Zalecenie Rady (UE) 2021/2122 z dnia 26 listopada 2021 r. w sprawie Paktu na rzecz badań naukowych i innowacji w Europie (Dz.U. L 431 z 2.12.2021, s. 1).

(**) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

(***) Zalecenie Komisji (UE) 2018/790 z dnia 25 kwietnia 2018 r. w sprawie dostępu do informacji naukowych i ich ochrony (Dz.U. L 134 z 31.5.2018, s. 12).

(****) Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, Mendez, E., *Progress on open science: towards a shared research knowledge system: final report of the open science policy platform* [Postępy w zakresie otwartej nauki: w kierunku wspólnego systemu wiedzy badawczej: sprawozdanie końcowe platformy polityki na rzecz otwartej nauki], Lawrence, R. (redaktor), Urząd Publikacji, 2020 r.

- (11) W komunikacie Komisji z dnia 29 kwietnia 2021 r. zatytułowanym „Lepsze stanowanie prawa: połączenie sił na rzecz stanowienia lepszego prawa” podkreślono, że dowody naukowe są jednym z podstawowych elementów lepszego stanowienia prawa, mają kluczowe znaczenie dla sporządzenia prawidłowego opisu problemu, faktycznego zrozumienia związków przyczynowych i tym samym logiki interwencji, a także dla oceny skutków. Wysokiej jakości badań nie można przeprowadzić w bardzo krótkim czasie, a zatem aby zapewnić dostępność właściwych dowodów, gdy są one potrzebne, należy lepiej przewidywać i koordynować zapotrzebowanie na nie. Oznacza to również konieczność sprawniejszego mobilizowania i angażowania środowiska naukowego w ramach procesu regulacyjnego.
- (12) Wspieranie umiejętności przekrojowych, takich jak przedsiębiorczość, kreatywność, myślenie krytyczne i aktywność obywatelska, znajduje się wśród celów określonych w komunikatach Komisji w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r., w sprawie Europejskiej strategii na rzecz szkół wyższych oraz w sprawie Europejskiego programu na rzecz umiejętności służącego zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności. Ramy strategiczne europejskiego obszaru edukacji promują współpracę i wzajemne uczenie się między państwami członkowskimi i kluczowymi zainteresowanymi stronami, na przykład w formie grup roboczych.
- (13) Ekosystem badań naukowych i innowacji uległ głębokim przemianom od czasu zalecenia Komisji 2008/416/WE, które było skierowane głównie do publicznych organizacji badawczych⁽⁸⁾. Potrzebna jest aktualizacja, aby skupić się na maksymalnym wykorzystaniu wartości wszystkich zasobów wiedzy wytworzonych przez różnego rodzaju podmioty w dynamicznym ekosystemie badań naukowych i innowacji. Należy zająć się nowymi wyzwaniami i postęпами, takimi jak coraz bardziej złożone łańcuchy wartości wiedzy, nowe możliwości rynkowe tworzone przez nowe technologie, nowe formy współpracy przemysłu ze środowiskiem akademickim i sektora publicznego ze środowiskiem akademickim, zaangażowanie obywateli, a także zagraniczne ingerencje w badania naukowe i innowacje oraz wzajemność w zarządzaniu aktywami intelektualnymi w kontekście międzynarodowej współpracy w dziedzinie badań naukowych i innowacji.
- (14) Powinno się odzwierciedlić różnorodność kanałów i narzędzi waloryzacji wiedzy⁽⁹⁾, aby zająć się kwestią zrównoważonego rozwoju, wyzwań społecznych i innych priorytetów polityki sektorowej oraz zachęcić do multidyscyplinarnej współpracy, która wykracza poza transfer wiedzy w obszarach technologicznych w tradycyjnym ujęciu i obejmuje takie dyscypliny jak nauki społeczne, humanistyczne i artystyczne, z uwzględnieniem wzajemnych powiązań pomiędzy polityką społeczną, środowiskową i gospodarczą.
- (15) Celem zasad przewodnich w odniesieniu do waloryzacji wiedzy powinno być przyjęcie wspólnego stanowiska w sprawie środków i inicjatyw politycznych mających na celu poprawę waloryzacji wiedzy w UE, w szczególności poprzez: a) zaangażowanie szerszej grupy podmiotów i podejmowanie bardziej różnicowanych działań w porównaniu z zaleceniem 2008/416/WE; b) skupienie się na całym ekosystemie badań naukowych i innowacji i jego powiązaniach, na współtworzeniu między podmiotami oraz tworzeniu wartości społecznych; c) poszerzenie ich zakresu, aby uwzględnić zarządzanie aktywami intelektualnymi i podkreślić znaczenie rozwijania kultury przedsiębiorczości oraz praktyk i umiejętności w tym zakresie; oraz d) podkreślenie nowych potrzeb dotyczących zwiększenia wpływu badań naukowych i innowacji, takich jak podejmowanie nowych i nawracających wyzwań w zakresie polityki, poprawa zaangażowania obywateli i wymiana najlepszych praktyk między różnymi podmiotami działającymi w sferze badań naukowych i innowacji.
- (16) Główne założenia zasad przewodnich w odniesieniu do waloryzacji wiedzy należy określić następująco:

„Waloryzacja wiedzy” to proces tworzenia społecznej i gospodarczej wartości z wiedzy poprzez łączenie różnych obszarów i sektorów oraz przekształcanie danych, wiedzy fachowej i wyników badań w zrównoważone produkty, usługi, rozwiązania i polityki oparte na wiedzy, które przynoszą społeczeństwu korzyści. Skupienie się na waloryzacji wiedzy sprawia, że konieczne jest rozszerzenie zakresu zalecenia 2008/416/WE, aby objąć cały ekosystem badań naukowych i innowacji oraz coraz bardziej zróżnicowane podmioty wchodzące w jego skład.

Waloryzacja wiedzy jest zmianą paradygmatu, wnoszącą nowe aspekty, które maksymalnie zwiększą wartość obecnych i przyszłych badań naukowych, innowacji i aktywów wiedzy, w tym wiedzy ukrytej. Wiedza ukryta to każdy rodzaj wiedzy, który nie może być skodyfikowany i przekazywany jako informacja poprzez dokumentację, prace naukowe, wykłady, konferencje lub inne kanały komunikacji. Taka wiedza jest skuteczniej przekazywana wśród osób o wspólnym kontekście społecznym i fizycznej bliskości⁽¹⁰⁾. Waloryzacja wiedzy będzie korzystna dla kształ-

⁽⁸⁾ Termin „publiczna organizacja badawcza” obejmuje zarówno wyspecjalizowane organizacje badań technologicznych, jak i instytucje szkolnictwa wyższego, które prowadzą działalność badawczo-rozwojową i szkolenia w zakresie badań (RDT) przy znacznym wsparciu finansowym ze źródeł publicznych i quasi-publicznych (np. organizacje charytatywne i non-profit).

⁽⁹⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions* [Kanały i narzędzia waloryzacji badań naukowych i innowacji: pobudzanie przekształcania wiedzy w nowe zrównoważone rozwiązania], Urząd Publikacji, 2020 r.

⁽¹⁰⁾ OECD *Global Competition for Talent: Mobility of the Highly Skilled* [Globalna rywalizacja o talenty: mobilność osób wysoko wykwalifikowanych].

towania polityki oraz doprowadzi do powstania nowych sposobów monitorowania i oceny badań naukowych i innowacji poprzez opracowanie wskaźników i narzędzi pomiaru. Wpłynie na finansowanie badań naukowych i innowacji oraz zwiększy wartość nauki i badań oraz ich wyników. Waloryzacja wiedzy wymaga udziału podmiotów w ekosystemie badań naukowych i innowacji oraz użytkowników lub beneficjentów wiedzy i innowacji, ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania, ponownego użycia wiedzy oraz wzajemnej inspiracji wśród różnych sektorów z korzyścią dla społeczeństwa. Jako takie pojęcie to ma szersze znaczenie niż rozpowszechnianie, które obejmuje upowszechnianie i udostępnianie wiedzy i wyników. Wreszcie oczekuje się, że waloryzacja wiedzy przyczyni się do realizacji celów ONZ w zakresie zrównoważonego rozwoju ⁽¹¹⁾ i Europejskiego Zielonego Ładu.

Uznaje się, że „aktywa intelektualne” obejmują wszelkie wyniki, usługi lub produkty powstałe w wyniku wszelkiej działalności w zakresie badań naukowych i innowacji takie jak: patenty, prawa autorskie, znaki towarowe, publikacje, dane, wiedza fachowa, prototypy, procesy, praktyki, technologie, wynalazki, oprogramowanie lub modele biznesowe itp. Odejście od skupienia się jedynie na zarządzaniu prawami w zakresie własności intelektualnej i ich ochronie rozszerzy też możliwości tworzenia wartości. Wykorzystanie pełnej wartości aktywów intelektualnych powstałych w wyniku działalności w zakresie badań naukowych i innowacji wymaga od organizacji prowadzących działalność w zakresie badań naukowych i innowacji zarządzania aktywami intelektualnymi w szerokim znaczeniu, zarówno tymi, które można chronić prawnie, takimi jak patenty, prawa autorskie i znaki towarowe, jak i innymi aktywami intelektualnymi, które można wykorzystać w działaniach waloryzacyjnych. Wymaga to opracowania strategii zarządzania i promowania konkretnych i przekrojowych umiejętności w celu wykorzystania pełnej wartości wytworzonych aktywów intelektualnych. Skuteczne zarządzanie aktywami intelektualnymi ma kluczowe znaczenie dla waloryzacji wiedzy.

- (17) Otwartość jako zasada wspiera tworzenie wartości, a stosowanie narzędzi zarządzania aktywami intelektualnymi może prowadzić do lepszego wykorzystania wyników, pozytywnie wpływać na innowacje i zwiększać ogólną wartość dodaną wyników naukowych ⁽¹²⁾. Z zastrzeżeniem poszanowania przepisów dotyczących własności intelektualnej, w myśl zasady „otwarty w największym możliwym zakresie, zamknięty tylko w koniecznym” należy uznać, że zarówno otwarta nauka, jak i otwarte innowacje, których podstawowym założeniem jest otwarcie procesu innowacji dla wszystkich aktywnych podmiotów, tak aby wiedza mogła przepływać swobodnie i być przekształcana w produkty i usługi, które tworzą nowe rynki, sprzyjając silniejszej kulturze przedsiębiorczości ⁽¹³⁾, wykorzystują narzędzia zarządzania aktywami intelektualnymi i czerpią z tych narzędzi. Rozsądne wykorzystanie wyników badań do tworzenia korzyści społeczno-gospodarczych również zwiększy ogólną wartość i znaczenie badań naukowych dla społeczeństwa.
- (18) Praktyki, procesy, kompetencje i umiejętności sprzyjające przedsiębiorczości oraz ułatwiające zaangażowanie obywateli, społeczeństwa obywatelskiego i decydentów, są niezbędnymi elementami udanych inicjatyw na rzecz waloryzacji wiedzy. Przekształcanie wiedzy w nową wartość, niezależnie od tego, czy dotyczy ona innowacji przyrostowych czy radykalnych, kształtowania polityki opartej na dowodach czy dobrostanu obywateli, wymaga proaktywnych lub przedsiębiorczych postaw, praktyk lub kultur oraz współtworzenia lub zaangażowania międzysektorowego w połączeniu z przedsiębiorczością na niektórych lub wszystkich etapach procesu waloryzacji. W ten sposób proces waloryzacji mógłby zainspirować do wprowadzenia dostosowań w systemach edukacyjnych i w ścieżkach kariery naukowców, tak aby lepiej odpowiadały one potrzebom w zakresie umiejętności i zachowań prowadzących do większej kreatywności i tworzenia wartości społecznych. Opracowanie i stosowanie podejść zorientowanych na przedsiębiorczość, różnorodność i zaangażowanie lub współpracę jest zatem kluczowe dla skuteczności waloryzacji.
- (19) Procesy i metody w dziedzinie przedsiębiorczości to oparte na eksperymentach odkrycia oraz współtworzone działania przekraczające granice organizacyjne i obejmujące wiele uzupełniających się kompetencji. W tym aspekcie proces przedsiębiorczości jest tu postrzegany jako oparta na odkryciach metoda sprostania wyzwaniom i możliwościom związanym z rynkiem i społeczeństwem poprzez eksperymentalne rozwijanie aktywów intelektualnych w nowe i użyteczne wartości (innowacje) dla danej grupy zainteresowanych stron oraz wykorzystywanie tych aktywów intelektualnych. Takie procesy i metody wymagają niezbędnych umiejętności i zdolności społeczno-przedsiębiorczych, aby ułatwić transfer wiedzy społecznej poza komercjalizację. Wykorzystanie otwartej metody koordynacji sieci, narzędzi i instrumentów z EPB i strategicznych ram europejskiego obszaru edukacji będzie stymulować waloryzację wiedzy i rozwój związanych z nią umiejętności.

⁽¹¹⁾ Rezolucja Narodów Zjednoczonych przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne w dniu 25 września 2015 r., Przekształćmy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 (A/RES/70/1).

⁽¹²⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, *Open science and intellectual property rights: How can they better interact?: state of the art and reflections: executive summary*, [Ku lepszego interakcji otwartej nauki i praw własności intelektualnej – streszczenie najnowszych doniesień i refleksji], Urząd Publikacji, 2022 r.

⁽¹³⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, *Open innovation, open science, open to the world: a vision for Europe* [Otwarte innowacje, otwarta nauka, otwartość na świat: wizja dla Europy], Urząd Publikacji, 2016 r., s. 13.

- (20) Zasady przewodnie powinny zatem obejmować rozwój, wykorzystanie i zarządzanie praktykami, procesami i umiejętnościami w zakresie przedsiębiorczości na wszystkich poziomach społeczeństwa w sektorach prywatnym i publicznym zaangażowanych w waloryzację wiedzy. Ten nowy zakres wymaga od decydentów odpowiedniego dostosowania celów polityki i wprowadzenia nowych podejść niezbędnych do waloryzacji wiedzy. Niniejsze zasady przewodnie mają pomóc decydentom w państwach członkowskich w spełnieniu takich wymogów.
- (21) Zasady przewodnie zawarte w niniejszym zaleceniu powinny zatem dotyczyć inicjatyw politycznych skierowanych do wszystkich kategorii podmiotów z ekosystemów badań naukowych i innowacji, takich jak:
- środowiska akademickie, uniwersytety i inne instytucje szkolnictwa wyższego, organizacje badawcze i technologiczne oraz inne publiczne organizacje badawcze, a także akademie i stowarzyszenia akademickie oraz inicjatywy i sieci międzyrządowe, takie jak Eureka;
 - organizacje społeczeństwa obywatelskiego, w tym organizacje obywatelskie i pozarządowe;
 - inwestorzy prywatni oraz organizacje finansujące i inwestycyjne, w tym fundacje i organizacje charytatywne;
 - osoby fizyczne, takie jak innowatorzy, przedsiębiorcy, badacze, naukowcy, nauczyciele i studenci;
 - przemysł, w tym małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP), przedsiębiorstwa typu start-up, przedsiębiorstwa typu spin-off, przedsiębiorstwa scale-up oraz przedsiębiorstwa społeczne;
 - pośrednicy, tacy jak specjaliści ds. transferu wiedzy i technologii, inkubatory, parki naukowe, unijne, krajowe i regionalne centra i klastry innowacji, eksperci ds. własności intelektualnej, konsultanci i specjaliści ds. wspierania innowacji, zespoły ds. komunikacji naukowej i zaangażowania politycznego, wiedza na rzecz polityki lub organizacje doradztwa naukowego i specjaliści ds. zaangażowania obywatelskiego;
 - władze krajowe, regionalne i lokalne, oraz decydenci;
 - prywatne organizacje badawcze; publiczni i prywatni dostawcy usług, tacy jak szpitale, przedsiębiorstwa transportu publicznego i dostawcy energii;
 - infrastruktury badawcze, technologiczne i inne obiekty i sieci wspierające działania w zakresie badań naukowych i innowacji;
 - organy normalizacyjne.
- (22) Zasady przewodnie powinno się sformułować tak, aby można je było zastosować do wszystkich lub większości kategorii, wymienionych w motywie 21. Wdrażanie zasad powinno być dostosowane do docelowych podmiotów poprzez dokumenty kodeksu postępowania: kodeks praktyk w zakresie inteligentnego korzystania z własności intelektualnej oraz kodeks postępowania dla naukowców zajmujących się normalizacją. W razie potrzeby inne właściwe kodeksy postępowania mogłyby zostać utworzone we współpracy z zainteresowanymi stronami.
- (23) Poniższe zasady przewodnie powinny być niewiążące. Ich stosowanie powinno odbywać się z poszanowaniem przepisów międzynarodowych, unijnych i krajowych, i powinny być one uwzględnione w działaniach służących wspieraniu waloryzacji wiedzy przez unijne ramy prawne. Zasady przewodnie powinny być stosowane z myślą o jak najszerszym zastosowaniu społecznym, w tym o wkładzie w zrównoważone społeczeństwo, zgodnie z unijnymi wytycznymi dotyczącymi przeciwdziałania zagranicznym ingerencjom w badania naukowe i innowacje⁽¹⁴⁾. Tam gdzie to możliwe i w zależności od kontekstu, działania związane z waloryzacją powinny uwzględniać potrzeby i korzyści dla społeczeństwa, oprócz tradycyjnych czynników napędzających zysk. Jednym z przykładów jest społecznie odpowiedzialne licencjonowanie, w przypadku którego licencjonowanie aktywów intelektualnych powinno zapewniać, by ustalanie cen produktów i usług końcowych nie zmniejszało dostępności. Te zasady przewodnie powinny koncentrować się na maksymalizowaniu wartości inwestycji w badania naukowe i innowacje, wykraczających poza tradycyjny transfer wiedzy, oraz na angażowaniu wszystkich podmiotów w ekosystemie badań naukowych i innowacji.
- (24) Waloryzacja wiedzy jest procesem złożonym, wymagającym znacznych zasobów w celu zapewnienia rozwoju i utrzymania w Unii niezbędnego zakresu umiejętności i skalowalnego potencjału. Będzie wymagać stałego i rozszerzonego inwestowania w rozwój specjalistów i mediatorów w zakresie transferu wiedzy i pośrednictwa, którzy działają jako pośrednicy między odpowiednimi podmiotami w dziedzinie badań i innowacji. Szczególnie ważne jest zachęcanie do udziału małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) za pośrednictwem solidnych krajowych i regionalnych ekosystemów innowacji. Ponadto należy zachęcać przedsiębiorstwa typu start-up i scale-up niezależnie od ich wielkości do proaktywności, a partnerów przemysłowych powinno się przekonać do podejmowania ryzyka,

⁽¹⁴⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Badań Naukowych i Innowacji, *Tackling R&I foreign interference* [Przeciwdziałanie zagranicznym ingerencjom w badania naukowe i innowacje]: dokument roboczy służb Komisji, Urząd Publikacji, 2022 r.

NINIEJSZYM ZALECA:

by państwa członkowskie oraz Komisja Europejska stosowały następujące zasady przewodnie w odniesieniu do waloryzacji wiedzy:

1) Waloryzacja wiedzy w polityce badań naukowych i innowacyjności

- a) Zapewnienie istnienia unijnych, krajowych i regionalnych struktur wsparcia, aby pomóc organizacjom zapoznać się z zakresem niniejszego zalecenia dotyczącego waloryzacji wiedzy, ocenić jego implikacje dla nich, w stosownych przypadkach uruchomić środki finansowe i niefinansowe w celu wdrożenia tego zalecenia oraz opracować niezbędne strategie i praktyki w celu jego stosowania i upowszechniania.
- b) Zapewnienie zdefiniowania, wdrożenia, wymiany i upublicznienia na właściwym poziomie organizacyjnym strategii politycznych i praktyk tworzenia wartości.
- c) Zapewnienie, aby finansowane z funduszy publicznych działania w zakresie badań naukowych i innowacji uwzględniały możliwie najszerze społeczne wykorzystanie i waloryzację aktywów intelektualnych powstałych w wyniku działań w zakresie badań naukowych i innowacji, przy jednoczesnym uwzględnieniu kwestii suwerenności oraz zaangażowaniu wszystkich podmiotów ekosystemu.
- d) Wzmocnienie struktur, procesów i praktyk w zakresie wykorzystywania wyników badań i wiedzy naukowej do projektowania i wdrażania polityk publicznych oraz opracowywania i weryfikowania norm.
- e) Promowanie równości, różnorodności i integracji, a także unikanie nierównego traktowania ze względu na płeć w celach i działaniach związanych z waloryzacją wiedzy oraz wśród osób zaangażowanych w takie działania, np. poprzez zróżnicowane zespoły badawcze i treści z zakresu badań naukowych i innowacji, które odzwierciedlają perspektywy, zachowania i potrzeby różnych grup społecznych.

2) Umiejętności i zdolności

- a) Promowanie rozwoju kompetencji, umiejętności i zdolności potrzebnych do wspierania operacji waloryzacji wiedzy z udziałem wszystkich zainteresowanych stron, od studentów, badaczy i wynalazców po przedsiębiorców i profesjonalnych pośredników oraz od użytkowników technologii po decydentów.
- b) Zapewnienie istnienia programów w zakresie mobilności między środowiskiem akademickim, przemysłem i sektorem publicznym w celu ułatwienia rozwoju umiejętności oraz wzajemnego inspirowania się kompetencji, kultur i praktyk, także w ramach uczenia się przez całe życie, między podmiotami zajmującymi się waloryzacją wiedzy na poziomie unijnym, krajowym i regionalnym.
- c) Zapewnienie, aby wiedza ukryta podmiotów wytwarzających aktywa intelektualne była uznawana za część procesu waloryzacji. Ważne jest promowanie sposobów podejścia opartych na aktywnej współpracy, które umożliwiają włączenie talentów, umiejętności i wiedzy ukrytej do innowacji i waloryzacji.
- d) Zachęcanie i ułatwianie multidyscyplinarnej i interdyscyplinarnej współpracy wykraczającej poza obszary technologiczne i obejmującej takie dyscypliny jak nauki społeczne, humanistyczne i artystyczne, a także podejścia współwórcze.

3) System zachęt

- a) Opracowanie i wdrożenie odpowiedniego i sprawiedliwego systemu zachęt dla wszystkich podmiotów ekosystemu badań naukowych i innowacji, w szczególności badaczy, innowatorów, studentów oraz pracowników uczelni wyższych i publicznych organizacji badawczych, aby mogli oni uczyć się waloryzacji wiedzy, stosować ją i praktykować, a także by można było przyciągać i zatrzymywać utalentowanych pracowników.
- b) Umożliwienie przedsiębiorstwom, w szczególności MŚP, społeczeństwu obywatelskiemu, obywatelom, użytkownikom końcowym i organom publicznym pełnienia roli aktywnych partnerów we współtworzeniu innowacji tworzących wartość dodaną, co poprawi dostęp do wiedzy i jej wykorzystanie, zwiększy nabywanie umiejętności, a także zachęci do wspólnego eksperymentowania.
- c) Zachęcanie, wspieranie i motywowanie organizacji dokonujących waloryzacji wiedzy do zbierania, dzielenia się i wykorzystywania mierników, które usprawniają proces uczenia się i poprawiają wyniki podmiotów waloryzacji wiedzy w Unii.

4) Zarządzanie aktywami intelektualnymi

- a) Zapewnienie zdefiniowania, wdrożenia, wymiany, upublicznienia i promocji strategii politycznych i praktyk zarządzania aktywami intelektualnymi we wszystkich organizacjach zaangażowanych w waloryzację wiedzy.
- b) Podniesienie świadomości wśród uniwersytetów, organizacji badawczych, organów publicznych i przedsiębiorstw w zakresie znaczenia zarządzania aktywami intelektualnymi w środowisku międzynarodowym, przy uwzględnieniu kwestii suwerenności.
- c) Zapewnienie, aby aktywa intelektualne powstałe w wyniku działań w zakresie badań naukowych i innowacji finansowanych ze środków publicznych w Unii były zarządzane i kontrolowane w sposób uwzględniający i maksymalizujący korzyści społeczno-gospodarcze, w tym wkład w zrównoważony rozwój całej Unii.
- d) Zwiększenie świadomości i rozpowszechnienie praktyk i narzędzi zarządzania aktywami intelektualnymi w ramach otwartej nauki, a także otwartych innowacji, w celu ułatwienia wykorzystywania wyników i danych na potrzeby innowacji.
- e) Usprawnienie zarządzania aktywami intelektualnymi, np. poprzez pomoc w aktywnym tworzeniu portfela i promowanie platform łączących ofertę i popyt na aktywa intelektualne w celu zmaksymalizowania tworzonej wartości dla wszystkich zainteresowanych.

5) Przydatność w publicznych programach finansowania

- a) Zastanowienie się, jak wzmocnić stosowanie zasad waloryzacji wiedzy w badaniach naukowych finansowanych ze środków publicznych.
- b) Rozważenie specjalnych programów finansowania w celu uzupełnienia finansowania badań naukowych, aby zapewnić stymulowanie waloryzacji wiedzy na wczesnym etapie badań, w tym wsparcie na rzecz pośredników.

6) Wzajemne uczenie się

- a) Promowanie i wspieranie krajowych i międzynarodowych procesów i praktyk wzajemnego uczenia się w celu rozpowszechniania i zachęcania do dzielenia się dobrymi praktykami ⁽¹⁵⁾, studiami przypadków, wzorcami do naśladowania i wyciągniętymi wnioskami oraz w celu opracowywania wspólnych specyfikacji dotyczących waloryzacji wiedzy.
- b) Analiza porównawcza organizacji, ekosystemów i inicjatyw waloryzacji wiedzy, które odniosły sukces, w celu opracowania i promowania wspólnych koncepcji, modeli i zachęt służących jako wytyczne dla oceny i wdrażania zarządzania waloryzacją wiedzy i procesów waloryzacji wiedzy. Ponadto należy wykorzystać wiedzę fachową, sieci i wnioski wyciągnięte z działalności odpowiednich organizacji, takich jak Urząd Unii Europejskiej ds. Własności Intelektualnej, Europejski Urząd Patentowy, Europejska Sieć Przedsiębiorczości, Europejski Instytut Innowacji i Technologii i ich wspólnoty wiedzy i innowacji oraz innych organizacji międzynarodowych, europejskich, krajowych lub regionalnych.
- c) Zachęcanie uniwersytetów i publicznych organizacji badawczych do łączenia ich zasobów, wiedzy fachowej, danych i infrastruktury w różnych dyscyplinach, krajach i regionach w celu promowania większej liczby praktyk wzajemnego uczenia się.

7) Mierniki, monitorowanie i ocena

- a) Promowanie opartych na współpracy działań na rzecz przyjęcia wspólnych, uzgodnionych definicji, mierników i wskaźników, obejmujących różnorodne kanały waloryzacji, aby pomóc w poprawieniu unijnych wyników w zakresie waloryzacji wiedzy, z uwzględnieniem różnic kontekstowych między państwami członkowskimi i podmiotami zajmującymi się waloryzacją wiedzy oraz specyfiki poszczególnych sektorów.
- b) Zapewnienie, by praktyki monitorowania i oceny stosowane do oceny i ewaluacji operacji waloryzacji wiedzy były zgodne z szerszymi ramami monitorowania EPB i minimalizowały obciążenie administracyjne spoczywające na państwach członkowskich i zainteresowanych stronach, a jednocześnie pomagały tworzyć synergie z innymi właściwymi działaniami EPB w ramach polityki.

⁽¹⁵⁾ Repozytorium przykładów najlepszych praktyk jest dostępne na platformie waloryzacji wiedzy Komisji Europejskiej, która jest stale otwarta na zgłaszanie nowych przykładów najlepszych praktyk.

Zalecenie Komisji 2008/416/WE zostaje zastąpione niniejszym zaleceniem.

Sporządzono w Brukseli dnia 2 grudnia 2022 r.

W imieniu Rady
Przewodniczący
J. SÍKELA
